

ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

เกตุอัมพร มียิ่ง¹

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สินธวา คามดิษฐ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 335 คน จาก 25 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านกรนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูมีความสัมพันธ์กันในทางบวกและอยู่ในระดับสูง ($r = .722$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ได้ร้อยละ 61.30

ABSTRACT

The purpose of this research were 1) to study the level of instructional leadership of school administrators 2) to study the quality of learning management of private school teachers 3) To study factors instructional leadership of school administrators affecting the quality of learning management of private school teachers. The sample consisted of 335 teachers, directors, vice

¹ นักศึกษาลัทธิสุธรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

directors/associate directors , head of academic affairs and other departments from 25 schools under the foundation of the Church of Christ in Thailand. A 5-level rating scale questionnaire and interview were used to collect data. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation coefficient and stepwise multiple regression.

This research results revealed that

1. The instructional leadership of school administrators under the foundation of the Church of Christ in Thailand mostly were at high level. When considered individual aspects of instructional leadership, listed in descending order of mean as follow: The vision, purpose and task of school was at the highest level and supervision of teacher performance was at the lowest level.

2. The quality of learning management of private school teachers under the foundation of the Church of Christ in Thailand also mostly were at high level. When considered individual aspects of quality of learning management, listed in descending order of mean as follow: The planning and organizing learning activities was at the highest level and research to solve problem and develop potential learners was at the lowest level.

3. The instructional leadership and the quality of learning management teacher has the high level of relationships ($r = .722$) at .05 level of significance

4. The set of factors of instructional leadership can predict the quality of learning management of private school teachers at 61.30 percent.

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การกำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อชีวิต ตอบโจทย์การดำรงชีวิตและการเลี้ยงชีพ มีทักษะทางวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะการทำงาน คุณลักษณะของผู้เรียนที่ต้องการในอนาคต การสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษา การปรับระบบการเรียนการสอน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูต้องมีคุณภาพ การเตรียมการสอนเพิ่มมากขึ้น การใช้เทคนิคการสอนเพื่อให้ผู้เรียนนำประสบการณ์จริงมาวิเคราะห์ และตั้งคำถามให้เกิดการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเน้นพัฒนาเทคนิคการสอน และกระบวนการคิดของครู

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรที่มีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ มีลักษณะของผู้นำที่ควรเป็นแบบอย่าง ในการให้บุคลากรทุกระดับ ทุกฝ่ายร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดความพึงพอใจในงาน เกิดความรัก ความศรัทธา ความเสียสละ พร้อมทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังความคิด สติปัญญาในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด

กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีศักยภาพสูงขึ้น บุคคลที่สำคัญที่สุด คือ ครู เพราะคุณภาพของผู้เรียนขึ้นอยู่กับคุณภาพของครู ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู จึงจะสามารถนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีศักยภาพสูง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจะส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จด้านการคุณภาพของโรงเรียน ผลรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล การทดสอบระดับชาติ (O-NET) ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์รายงานโดยสำนักงานพันธกิจการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผลการทดสอบ ทั้ง 27 โรงเรียน มีความแตกต่างกันมาก จึงส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน และต่อคุณภาพผู้เรียน เป็นลูกโซ่ ถึงคุณภาพของเยาวชนในประเทศ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อทราบข้อมูลที่ชัดเจน สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาของประเทศ

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
- 2.2 เพื่อศึกษาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย
- 2.4 เพื่อวิเคราะห์ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

3. สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้างาน และครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จากครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ปีการศึกษา 2559 จากจำนวนผู้บริหารและครูจากประชากร จำนวน 2,644 คน ซึ่งมาจาก 27 โรงเรียน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane. 1973, p.727-728 อ้างถึงใน อีรุณี เอกะกุล. 2543, น. 4) ได้จำนวนโรงเรียนตัวอย่าง 25 โรงเรียน และในโรงเรียนตัวอย่างดังกล่าว คำนวณได้จำนวนตัวอย่างผู้บริหารและครูที่เป็นตัวอย่างได้ จำนวน 337 คน เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตอนที่ 3 คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน ในสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยตอนที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบ ลิเคิร์ต (Likert Scale) และ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู จากผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.60-1.00 และจากการทดลองใช้ (Try Out) ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.98 ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยส่งทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.41 การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ด้วยคำสั่ง Stepwise

5.สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเพื่อหาปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาปรากฏตามตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ ของสถานศึกษา	4.23	0.49	มาก	1
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	4.21	0.51	มาก	2
ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู	4.15	0.62	มาก	5
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ	4.18	0.56	มาก	4
ด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู	4.19	0.56	มาก	3

รวม	4.19	0.47	มาก	-
-----	------	------	-----	---

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) และด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ($\bar{X} = 4.15$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านการวางแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.18	0.50	มาก	1
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.12	0.58	มาก	2
ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้	4.04	0.56	มาก	3
ด้านการใช้สื่อ การผลิต และการพัฒนาถึงการใช้สื่อ และแหล่ง เรียนรู้	4.01	0.58	มาก	5
ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.04	0.59	มาก	4
ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา ศักยภาพ ของผู้เรียน	3.87	0.65	มาก	6
รวม	4.04	0.52	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.12$) ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.87$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ของครู และวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการที่สามารถ พยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ปรากฏตามตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู						
	การ วางแผน และการ จัด กิจกรรม การ เรียนรู้ (y_1)	การจัดการ เรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (y_2)	เทคนิค การ จัดการ เรียนรู้ (y_3)	การใช้สื่อ การ ผลิต และ พัฒนา และแหล่ง เรียนรู้ (y_4)	การ ประเมิน ผลการ จัดการ เรียนรู้ (y_5)	การวิจัย เพื่อแก้ ปัญหาและ พัฒนา ศักยภาพ ของผู้เรียน (y_6)	คุณภาพ การ จัดการ เรียนรู้ ของครู (Y)
การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ (x_1)	.526*	.559*	.538*	.502*	.451*	.368*	.546*
การบริหารจัดการ หลักสูตร(x_2)	.559*	.548*	.535*	.514*	.451*	.393*	.556*
การนิเทศติดตามการ ปฏิบัติงานของครู(x_3)	.533*	.535*	.596*	.564*	.549*	.524*	.617*
การส่งเสริมบรรยากาศ ด้านวิชาการ(x_4)	.606*	.705*	.681*	.737*	.558*	.665*	.739*
การส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพครู(x_5)	.652*	.548*	.618*	.550*	.522*	.494*	.628*
ภาวะผู้นำทางวิชาการ (X)	.671*	.675*	.695*	.671*	.594*	.576*	.722*

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกและอยู่ในระดับสูง($r = 0.722$)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์กับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนผลการวิเคราะห์ชุดปัจจัยของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) ด้วยคำสั่ง Stepwise แสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 แสดงน้ำหนักในการอธิบายปัจจัย(Factors)ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู (n=335)

ตัวแปร	B	Beta	SE.b	t	p-value
ด้านการส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ (x_4)	.493	.532	.046	10.679	.000
ด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู (x_5)	.233	.253	.048	4.822	.003
ด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู(x_3)	.141	.168	.048	2.961	.000
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (x_2)	-.229	-.225	.071	-3.218	.001
ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายและภารกิจ (x_1)	.158	.151	.059	2.692	.007
ค่าคงที่ (a)	.718		.166	4.324	.000
ค่า R	.783	($R^2=0.613$)			
ค่า F	104.406				

สมการที่ใช้ในการพยากรณ์ คือ

$$\hat{Y} = 0.718 + 0.493x_4 + 0.233x_5 + 0.141x_3 + 0.158x_1 - 0.229x_2 \dots\dots\dots(1)$$

จากตารางที่ 4 พบว่า ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยปัจจัยด้านการส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้ดีที่สุด (B = .493) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู (B = .233) ปัจจัยด้านการบริหารหลักสูตร (B = -.229) และปัจจัยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ (B= .158) ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู (B=.141) สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้น้อยที่สุด โดยสรุป ชุดปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้ ร้อยละ 61.30 ($R^2=0.613$) และอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6.อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำประเด็นและข้อค้นพบที่สำคัญมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

1) จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพล และสามารถอธิบายหรือพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ร้อยละ 61.30 สอดคล้องกับ ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553,น. 40) ระบุว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และสอดคล้อง

กับ กอบศักดิ์ มุลมัย (2554, น.92-100) ได้ศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูสูงสุด คือ การส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิฯ มีนโยบายให้ทุกฝ่ายดำเนินการ SWOT Analysis งานวิชาการของโรงเรียน นำข้อเสนอแนะไปพัฒนา ครูและนักเรียนได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันช่วยกันสร้างกิจกรรมที่เกิดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพ จัดให้มีการอบรมพัฒนาทักษะต่างๆ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตามความถนัดและหลากหลาย เพื่อสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน พัฒนากิจกรรมทุกปีการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมี เจตคติที่ดีต่อการประเมินตนเอง เพื่อนำผลการประเมินใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาผู้เรียนด้านวิชาการสอดคล้องกับ วิษณุ จุลวรรณ (2547, น. 94-95) กล่าวว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้รองลงมาคือ การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนในสังกัดมูลนิธิฯ มีระบบการส่งเสริมและพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ มีการส่งเสริมให้ครูอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งมีการเชิญวิทยากรภายนอกที่เชี่ยวชาญด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้สื่อที่ทันสมัยสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาวิชาชีพร่วมกันอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) และมีการใช้ระบบ Coaching Mentoring ผู้บริหารใหม่ จากพันธกิจการศึกษา และเตรียมผู้นำรุ่นต่อไปให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่ตำแหน่ง ส่งเสริมผู้นำทางวิชาการ อย่างมีระบบการ เริ่มจากการเรียนรู้งานก่อน และหมุนเวียนเปลี่ยนลักษณะของงานทุกวาระๆ ละ 2-3 ปีการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู ปรากฏได้ชัดเจนเกี่ยวกับ การฝึกอบรมการปฏิบัติงาน การประชุมวิชาการ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การช่วยเหลือเพื่อครูในการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ Lesson Study การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ วิจัยและเทคนิคการเรียนรู้ สอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ. (2546, น.19-21) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ด้วยการให้ครูเข้าอบรม ร่วมประชุมสัมมนา และทัศนศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก จะสามารถนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นได้ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจ และทัศนคติเชิงบวกให้กับผู้ร่วมงาน สร้างความเชื่อมั่น สร้างทีมงาน รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และการให้รางวัล ก็เป็นบทบาทของผู้บริหาร

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามีการจัดให้ครู และผู้นำทางวิชาการทุกฝ่าย มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการ พบปะให้ความเห็นด้านการจัดการเรียนรู้ แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการสอน ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน ประเมินและนิเทศตามสภาพจริง เพื่อสร้าง

ความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยระบบนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ดังเช่น ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ(2542. น 176) ระบุว่ากรณีพิเศษเป็นแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียน การสอน หลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดสื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกเตรียมการสอน และการพัฒนาครูรวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มี คุณภาพ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น สอดคล้องกับ ปฐม ปริบูรณ์งกูร (2554, น.109-110) ได้ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียน การสอน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายคริสตจักร เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์ตามนโยบายของมูลนิธิ รวมทั้งการดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย เพื่อให้สามารถแข่งขันได้กับสถานศึกษาของรัฐและเอกชนด้วยกันเป็นทางเลือกสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองและนักเรียนสอดคล้องกับ ฮอลลิงเกอร์ (Hallinger. 2005, p.221-240) ที่กล่าวถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารควรมุ่งเน้นการปรับปรุงการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อ ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แมคอีวาน (McEwan.2003, p.6) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการเรียนการสอน โดยมีครู นักเรียน หลักสูตร เข้ามาหลอมรวมและมีปฏิสัมพันธ์กัน

ส่วนด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเน้นให้ความสำคัญด้านอื่นมากกว่า และอาจมีกระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของครู เช่น การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินติดตามและการปรับปรุงแก้ไขด้านการนิเทศการปฏิบัติงานของครูยังไม่เหมาะสม สอดคล้องกับ วาริรัตน์ ทองหมู่ (2554, น.102-107) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีการปฏิบัติในระดับต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

3. คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสังกัดมูลนิธิฯ มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำหลักสูตรรายวิชา กำหนดการสอน โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกภาคเรียน การเลือกเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีคุณภาพอีกทั้งยังมีกระบวนการสะท้อนการคิด ระดมสมอง และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับการประเมิน

คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ระบุว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่าน กระบวนการคิดได้ปฏิบัติจริง สรุปลองค์ความรู้ จนเกิดเป็นทักษะสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2547) ที่ระบุถึงลักษณะครูรุ่นใหม่ในศตวรรษที่ 21 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรอบรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอน ทันสมัยมีความสามารถในการแสวงหา ความรู้ เข้าใจพัฒนาการของผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อ เทียบกับด้านอื่นๆ อาจเป็นเพราะครูยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการทำวิจัยอย่างชัดเจน ตลอดจน ยังไม่สามารถสร้างเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อมรรัตน์ สาริย์มา. (2552, น. 97-100) ได้ ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของครู พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ของครู จากผลการวิจัย พบว่า ด้านเทคนิคการจัดการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงสุด ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนรู้หลายหลายรูปแบบและ สม่่าเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีวรรณ จันทนาคิน (2557, น. 352-361) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู ในระดับค่อนข้างสูง

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพการ จัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยปัจจัยด้านการ ส่งเสริมบรรยากาศด้านวิชาการสามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้ดีที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพครู ปัจจัยด้านการบริหารหลักสูตร และปัจจัยด้านการกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และภารกิจ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครู สามารถพยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูได้น้อยที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงาน ปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านวิชาการ เช่น โรงเรียนที่ได้การประเมินรางวัลพระราชทาน โรงเรียนที่ผ่านการ ประเมินจาก สมศ.เพื่อพัฒนางานวิชาการ และหารูปแบบนวัตกรรมสำหรับการบริหารจัดการงานวิชาการ ให้มีคุณภาพ รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ของครู และคุณภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียน

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นใดที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูอีกบ้าง หรือ อาจมีการวิเคราะห์หาค่าปัจจัยอื่นๆที่พยากรณ์คุณภาพการจัดการเรียนรู้

3) ควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีอื่นซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไป เพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู

บรรณานุกรม

- กอบศักดิ์ มุลมัย. (2554). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ อุตรดิตถ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปฐม ปรีปุนฉงกูร. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2. สารนิพนธ์ การบริหารการศึกษา . มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ทวีวรรณ จันทนาคิน. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 4: 2558. สำนักงานวิจัยและพัฒนา สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง
- ธีรวุฒิ เอกะกุล . (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). การนิเทศการศึกษา : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วาริรัตน์ ทองหมู่. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอวังสะพุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิชญ์ จุลวรรณ. (2547). การวิเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. พระนครศรีอยุธยา: สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2547). คุณภาพของครูสู่คุณภาพแห่งการเรียนรู้: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

- อมรรัตน์ สาริย์มา. (2552). *พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์*
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Glickman, D. (2007). *Supervision and instructional Leadership :A developmental approach.* (7th). Boston : Pearson
- Hallinger, P. (2005). “Instructional Leadership and the School Principal : A Passing Fancy that Refused to Fade Away,” *Leadership and Policy in schools.*4(3):221–239 .
- McEwan, K. (2003). *7Steps to Effective Instructional Leadership.* California: Corwin Press.